

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja restaureerimise osakond

Koostaja: Nadežda Krivonossova

NARVA, KOSE TN. 4
AJALOOLINE ÜLEVAADE, OLEMASOLEV OLUKORD JA
RESTAUREERIMISETTEPANEKUD

2008/2009. õ-a Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputöö

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud lõputöö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

„ ... “2009. a.

.....
(allkiri)

Töö vastab kehtivatele nõuetele ja kuulub

kaitsmisele:

„ ... “2009. a.

.....

Kaitstud hindele:

.....

„ ... “2009. a.

.....

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
2. AJALOOLINE ÜLEVAADE	4
3. OLEMASOLEV OLUKORD	6
3.1 Üldsituatsioon	6
3.2 Vertikaalplaneerimine.....	7
3.3 Vundamendid.....	7
3.4 Kelder.....	7
3.5 Sokkel	7
3.6 Seinad.....	7
3.7 Vaheseinad.....	8
3.8 Vahelaed	8
3.9 Põrandad	8
3.10 Sisetrepid	8
3.11 Katus	8
3.12 Karniisid.....	9
3.13 Varikatus.....	9
3.14 Fassaadid.....	9
3.15 Avatäited.....	9
3.16 Tehnovõrgud.....	10
4. RESTAUREERIMISETTEPANEKUD	10
5. KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU	11
6. JOONISTE LOETELU	11
7. JOONISED	13
LISA	31
1. Asendiplaan M 1:500	

NARVA, KOSE TN. 4

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva kursusetöö objektiks on Kreenholmi manufaktuuri endise direktori Schowcrossi elamu Narva linnas, Kose tänav 4. Kahekorruseline puitvilla on ehitatud 1875. aastal. Hoone paikneb Narva kesklinnast ca 1,5 km lõunas, Narva jõe vana sāngi kaldal. Villa asub Narva Kreenholmi tööstuskompleksi ja selle asula ühises kaitsevööndis ning on arhitektuurimälestis (registri nr. 14025).

Töö teostati eesmärgiga välja selgitada olemasolevate konstruktsioonide seisukord ning võimalike remondi- ja restaureerimistööde vajadus. Töö teostamisel kasutati hoone visuaalsel ülevaatusel saadud informatsiooni. Hoone ülevaatusel jäädvustati nii konstruktsioonide hetkeolukord kui ka hoone üldine hetkeseisund fotodel, kasutades digitaalkaamerat Olympus FE-240

2. AJALOOLINE ÜLEVAADE

Antud hoone on ehitatud 1875. aastal Kreenholmi esimese peaarhitekti Roman Heinrichseni projekti alusel Kreenholmi Manufaktuuri toleaege direktori Woldemar Iwanowits Schowcrossi (Shokrose) elamuks. Schowcrossi villa on esimene direktorile püstitatud elamu Kreenholmi Manufaktuuris.

Enne Kreenholmi manufaktuuri asutamist oli antud piirkonnas tegemist üsna väheasustatud alaga. Kreenholmi saared, nagu ka kogu ala jõe vastaskaldal oli kaetud suures osas metsaga.

Kreenholmi Manufaktuuri areng algas 1857. aastal, kui Venemaa suurtöösturite poolt eesotsas Moskva kaupmehe parun Ludvig Knoopiga (1821–1894) osteti 50 000 rubla eest Stutthoffide perekonnalt Narvas Kreenholmi saar, kuhu senise kahe metsatöötlustevõtte asemele rajati tekstiilitöötlustevõtte. 2000000 kuldrublase põhikapitaliga ettevõtte Kreenholmi Manufaktuuri ühisuse osanikud olid peale põhiosaniku parun Ludwig Knoopi veel Moskva kaupmehed: Aleksei Hludov, Kozma Soldatenkov, Peterburi kaupmees: A. Marš; Narva kaupmees Ernst Kolbe, välismaised kaupmehed I. Friedrichs, Richard Barlov ja J. Knop. Parun Ludvig Knoop juhtis manufaktuuri kolmkümmend aastat.

Koheselt alustati ulatuslike ehitustöödega. 30. aprillil 1857. aastal pandi saarel nurgakivi esimesele tootmishoonele ning 10. oktoobril 1858. aastal lasti käiku esimesed 8000

ketrusmasinat. Alates sellest kuni I Maailmasõjani Kreenholmi hoonestus laienes ning manufaktuur sai tolle aja üheks kaasaegsemaks tööstusettevõtteks Venemaal ning suurimaks tekstiilivabrikuks kogu Euroopas. Esimesed kaks tehast valmisid 1858.-1859. aastal. Uus ketrusvabrik valmis 1870. aastal ning 1876. aastal ehitati kõigile ketrusvabrikutele korrus peale, neljakordseteks. Joala vabrik valmis 1884. aastal ja selle uus osa 1890. aastal. 1899. aastal ehitati Georgi vabrik ning lõpetati Joala vabriku laiendamiseks mõeldud juurdeehitus. Juba 1872. aastaks oli töötajate arv Kreenholmi vabrikus kasvanud 4 500 tööliseni.

Kreenholmi ehitustegevuse arengus oli väga oluline peaarhitektide ja ka ehitustegevuse juhtide roll. Eesti Vabariigi loomiseni olid ametis järgmised Sankt-Peterburi akadeemilist koolkonda esindavad peaarhitektid: Roman Heinrichsen (1857-1888), Paul Alisch (1888-1907) ning Aleksandr Vladovski (1908-1921). Ehitustegevust juhtis 1888. aastani Robert Kolbe ja seejärel Julius Andre.

Ehitustegevust mõjutas see, et peale Narva kindluse likvideerimist 1863.-1864. aastal, hakati lubama kivehitiste ehitamist kindluse lähiümbrusesse. Nimelt asus Kreenholmi põhjapoolne osa varem Narva kindluse läbitulistamiseks vabas tsoonis, kuhu ei lubatud püstitada kivehitisi.

Kreenholmi manufaktuur planeeriti ja loodi tervikliku linnakuna ja oli omaette eksisteeriv administratiivüksus, mis koosnes peale tootmishoonete ka administratiiv-, elu- ja ühiskondlike hoonete kompleksist. Erinevalt Narva linnast, mis kuulus Peterburi kubermangu koosseisu, paiknes Kreenholm Eestimaa kubermangus ja allus Wesenbergi (Rakvere) maakonnale. Rakverele allus ka sinne politsei. Luteriusu kirik allutati Vaivaras olemasolnud kirikule. Iseseisva asulana omas Kreenholm oma mikrostruktuuri. Lisaks vabriku- ja administratiivhoonetele rajati siia tööliste elukasarmud, elamud meistritele, direktoritele ja asedirektoritele kirikud, koolid (sh ka muusika- ja joonistuskool), lasteaiad, lastesõimed, saun, pesumaja, leivatehas, politseijaoskond arestimajaga, surnukuur, veetorn, apteek, vaekoda, telegraafi-telefonijaam.

Arhitekt Roman Heinrichseni ajal ehitati kivihooned, nii tööstus- kui ka eluhooned, peamiselt paekivist. Näiteks võib tuua Kalda tänava paekivist elukasarmuid.

1880. aastal ostis Kreenholmi Manufaktuur ära ning ehitas 1882. aastal ümber Kulgu tellisetehase. 1890. aastal ehitati juurde võimsam ahi. Arhitekt Paul Alischi ajal sai paekivist odavam punane tellis Kreenholmis peamiseks ehitusmaterjaliks ning tema ajal ehitati enamuse Kreenholmi hoonestusest (elukasarmud, meistrite elamud, administratiiv- ja ühiskondlikke ehitisi, Joala vabrik, Georgi vabrik, leivatehas, õigeusu kirik jne.) Paul Alischi tööd jätkas Aleksander Vladovski, kes oli Kreenholmi manufaktuuri arhitektiks aastatel 1908-1920.

1875. aastal ehitatud Schowcrossi puitvilla paikneb Kreenholmi saarele viiva silla juures. Samaaegselt ehitati villa kõrvale ka kolme inglise meistrite maja. Kogu Kreenholmi elanikkond oli siis ca 6000 elanikku. Varem asus villa kõrval ka Ludvig Knoopi ausammas. Stiililiselt on tegemist paekivist keldriga 2-korruselise neorenessanss-stiilis puitelamuga. Tänavapoolses osa eendub peasissepääsu eeskoda ja jõepoolses veranda rõdu-terrassiga selle peal. Direktori elamu seinapinnad, rustikaliseenid, profileeritud katusekarniis hammaslõikega, rõdupiirde puitpostide kujundus ja aknaraamistused imiteerivad kiviarhitektuuri, detailiderohkete tahveldiste ning eriti vintskappide kujunduses on näha vene puidutöömeistrite oskusi. Rõduterrassi friisivöö ja malmpostikesed on kaunistatud pitsiliste malmvaludetailidega. Peasissepääsu varikatuse konsoolid on sepistöõ. 1874. aastal hakati ehitama suvitusvillasid Narva-Jõesuusse. Sealses villaarhitektuuris esines vene-, mauri-, palatso- ja juugendstiilis puitvillasid. Oli palgatud hulgaliselt vene puuseppi just suvitusvillade ehitusele ning see andiski villadele omanäolise dekoorirohkuse.

Pärast II maailmasõda jaotati villa korteriteks. Selle käigus kaotas hoone oma amfilaadse tubade ühenduse. Ehitatud on palju uusi vaheseinu, suletud on peasissepääsust pääs trepikotta ja ehitatud lisauks väljast trepikotta. Viimased paarkümmend aastat on hoone seisnud kasutuseta ning vahetanud omanikke. Pikalt tühjana seisnud hoone on kahjustunud pikema aja jooksul nii amortiseerunud ja vett mittepidava katuse, lahtiste avatäidete kui ka vandaalide tõttu. Alates 2005. aastast on hoone omanik OÜ Wilcken 2005. aastal on suleti tühjana seisva hoone akna- ja ukseavad vandalismi vältimiseks puitkilpidega. 2006. aasta lõpus vahetati Muinsuskaitseameti toetusega välja hoone amortiseerunud katusekate. Muinsuskaitsealisest seisukohast vaadatuna on Kose tänav 4 näol tegu Eestis vähesena säilinud ja ühtsena kavandatud, tootmis- ja elamiskompleksis asuva juhtkonna elamu silmapaistva näitega. Seega vajab hoone kindlasti enam tähelepanu, kui sellele seni osaks on saanud.

3. OLEMASOLEV OLUKORD

3.1 Üldsituatsioon

Hoone on oma põhimahus säilinud, kuid palju ehitusaegseid detaile on kadunud või halvas seisukorras. Käesoleval ajal ei saa puitvilla tehnilist seisukorda heaks pidada. Hoone on seisnud pikemat aega tühjana ja vandaalide lõhkuda ning ei ole leidnud endale sisulist rakendust. 2005.-2006. aastal hoone konserveeriti. Avad suleti vandalismi vältimiseks puitkilpidega ning hoonele paigaldati uus katus. Hoonet on viimasel ajal rüüstamisest

päästnud ka mõned aastad tagasi naaberkrundil restaureeritud endises Kreenholmi meistrite vanas elamus Kose tn. 6 avatud piirivalvepunkt.

3.2 Vertikaalplaneerimine

Hoone tehnilisele seisukorrale avaldab negatiivset mõju puudulik vertikaalplaneerimine, mistõttu kahjustavad hoonest eemale suunamata jäänud sadeveed hoone vundamenti, soklit ja välisviimistlust. Hoonet ümbritseva maapinna kallak on kohati hoone poole, sokliosa liiga madal ning perimeetris puudub sillusvöö. Hoone trepid on lagunened ning vajavad põhjalikku remonti.

3.3 Vundamendid

Hoone lintvundament on paekivist, mis on heas seisukorras. Esinevad lokaalsed niiskuskahjustused kuna hoonel puudub hüdroisolatsioon ning ka vertikaalplaneerimine on puudulik.

3.4 Kelder

Hoonel on täiskelder kogu hoone all. Keldrisse viib õuest hoone põhjafassaadilt lai trepp Kelder ning ka pööning on kõige vähem ringi ehitatud piirkonnad hoones. Kelder on kõrgete paekivist seintega, mis on osalt lubimördiga krohvitud, osalt puhta vuugiga. Kõik avadel on punasest tellisest kaarsillused. Keldri aknad avanevad ümber hoone igasse suunda, kuid on momendil laudadega kinni löödud, üksikud aknaavad on ka tellistega kinni müüritud. Keldril on katmata taladega vahelaed. Keldri põrand on kaetud paeplaatidega. Põrandatel ja välisseinte alaosas on näha lokaalseid niiskuskahjustusi. Laetalade seisukord on visuaalsel vaatlusel heahea, kuid osaliselt on kahjustatud vahelaelaudis I korruse põrandad.

3.5 Sokkel

Hoone sokkel on laotud tahutud korrapärastest paekiviplokkidest. Sokli üldine seisukord on hea. Osaliselt on lagunened sokli peale vihmavete ära suunamiseks valatud tsementkiht ning kohati on pinnas hoone ümber liialt kõrge. Soklis on ümber kogu hoone ka keldriaknad, mis on osaliselt trellitatud. Keldriaknad on sarnaselt teiste avadega antud momendil laudadega kinni löödud. Veranda osas on sokkel tugevamalt kahjustunud, veranda vundamenti kui ka sokliosa on remonditud varasematel aegadel silikaattellistega.

3.6 Seinad

Hoonel on voodrilaua ja puitdekooriga kaetud kandvad rõhtpalkseinad. Voodrilaudis on hoone alaosas kohati tugevalt kahjustunud ning osaliselt ka eemaldatud. Nähtavale tulnud palkide olukord on üldiselt hea. Varasemate tööde käigus on hoone lõunaosas ja samuti verandal alumised palgid osaliselt asendatud silikaattellistega ning peasissekäigu juures kui ka põhjapoolse sissepääsu nurkades on nurki parandatud punase tellisega. Seestpoolt on

seinad algselt ülelöödud krohvimatiga ja krohvitud. Erinevate remontide ja ümberehituste käigus on krohv seinte alaosas suures osas eemaldatud või niiskuse tõttu ka ise irdunud. Algset krohvi on säilinud rohkem teisel korrusel. Osaliselt on teostatud ka uue krohviga pealekrohvimisi.

3.7 Vaheseinad

Olid varem kaetud samuti krohviga krohvimattidel. Peale II ms hoone korteriteks ümberehitamise käigus on vaheseinte paigaldamise ja lammutamisega tugevalt muudetud hoone ruumistruktuuri. Hoone tühjana seismisel on mitmed vaheseinad esimesel korrusel ka maha lõhutud ja materjal suures osas kohapeale vedelema jäetud. Esimesel korrusel on krohv suures osas irdunud ja palkkonstruktsioon ja hilisemad vaheseinad katmata, algset krohvi on säilinud paiguti ja rohkem teisel korrusel. Osaliselt on seinad kaetud ka uue krohviga.

3.8 Vahelaed

Hoonel on puidust vahelaed. Keldri vahelaed talakonstruktsioon on katmata. Pööningul on vahelaetalad kaetud savi-liiva seguga. Esimesel ja teisel korrusel on laed krohvitud krohvimattidel. Esimesel korrusel on paaris ruumis peegelvõlvid ja trepikodades ning verandal laudlaed. Vahelagede konstruktsioonid on ilma läbivajumise tunnusteta, kuid täpsem olukord selgub peale konstruktsioonide avamist, sest läbivajunud ja pehastunud on aga lokaalselt põrandad nii I kui ka II korrusel. II korrusel veranda ees olevas toas on ka laekrohvis pikk lahti vajunud mõra.

3.9 Põrandad

Keldripõrandad on laotud paeplaatidest. Mujal kõikjal on põrandad algselt olnud laudadest. Pidulikemas ruumides on põrandad laudääriseiga. Paljudes ruumides on lauad antud momendil kas eemaldatud või kaetud püssiplaadi või linaloomiga. Linaloom on suurelt osalt põrandatelt eemaldatud, kuid paaris ruumis, kus ta veel põrandatel on, on põrandad tugevalt kahjustunud. Põrandatel on praegu ka palju vaheseinte puitmaterjali segamas ja nende seisukorda pole võimalik terviklikult hinnata. Lokaalselt esineb tugevalt kahjustatud kohti.

3.10 Sisetrepid

Puidust sisetrepid on üldiselt rahuldavas olukorras va loomulik astmete kulumine. Treppide käsipuudelt on aga enamik treitud trepikulgasid kadunud ja tuleb valmistada allesjäänute alusel uued.

3.11 Katus

Katuse kandekonstruktsiooni ja katusekatte seisukord on hea. Hoone kelpkatusel on uus, 2006. aastal paigutatud tsingitud tahvelplekist katusekate ning uus vihmaveesüsteem räästapealsete rennidega. Antud tööde käigus on tugevdatud ja proteesitud ka üksikuid

kandekonstruksioonide puittarindeid. ning korrastatud hoone uugid ja saelõikega sarikaotste ja viilukaunistusega vintskapid. Hoonel algselt olnud korstnad on varasemast ajast lammutatud.

3.12 Karniisid

Katusekarniis on hästi säilinud. Karniisi moodustavad üle seinapinna ulatuvad karniisitalad, mis on kaetud laudise ning puitklotsidega ja moodustavad hammasvöö. Rõdu karniis on lõunapoolses osas tugevalt kahjustunud ning vajab taastamist.

3.13 Varikatus

Peasissepääsu eesküljel asuv valtsplekist varikatus toetub dekoratiivsetele malmkonsoolidele. Katus restaureeriti 2006. aastal toimunud tööde käigus ja on heas seisukorras.

Veranda kohal oleva varikatus on samuti valtsplekist. Katus toetub malmvalupostidele ja perimeetrit mööda pitsilise malmivaluga kujundatud taladele, postide konsoolidega sarnaselt. Katusekalle on väike, vahelagi on läbinõtkunud ning altpoolt toetatud. Rõdupiire ja karniis on samuti üsna halvas seisukorras. Rõdupiirde moodustavad treitid postid, mis on osaliselt eemaldatud või kahjustunud.

3.14 Fassaadid

Põhjafassaadil asub hilisem laudvooder ning puitdekoor puudub. Hoone ülejäänud osades on laudis suures osas säilinud algsena. Hoone lõunaosa ja veranda alaosas on laudis osaliselt eemaldatud, mujal alaosas lokaalselt tugevalt kahjustunud. Algne voodrilaudis on faasita, ja moodustab puitdekoorile sileda taustpinna. Puitdekoor on mujal suures osas hävinud, kuid hoone peale kokku leidvate detailide alusel on võimalik fassaad kogu ulatuses taastada. Puitdekoor on tervikuna säilinud ainult katusekarniiside osas, mujal vajavad detailid osalist väljavahetamist kõdunemise tõttu või on hoonelt eemaldatud. Seinapinna dekooriks on tahveldised, mis on I ja II korrustel erinevad. Vahekarniisid on osaliselt kõdunenud ning plekk on nendel amortiseerunud ja vajab väljavahetamist.

3.15 Avatäited

Kõikide väliste avatäidete piidad on algsed. Piidad on jaotatud rõhtimpostiga, raamid on sissepoole avanavad. Sisemised raamid on eest äratõstetavad suveraamid. Aknaraamid on osaliselt säilinud, kuid nende olukord on üldiselt väga halb. Kui enamus lenge annab restaureerida, siis aknaraamid tuleb suures osas vanade alusel uued teha. Säilinud on ka mõned vanad uksepiidad ja tahveluksed. Nii ustel kui akendel leidub üksikuid algupäraseid kuid üldiselt halvas seisukorras suluseid (hinged, riivid), mille alusel on võimalik paigaldada uued. Akende piirdelauad on suures osas säilinud.

3.16 Tehnovõrgud

Hoone on antud momendil kõikidest tehnovõrkudest väljalülitatud. Kõik tehnovõrgud on amortiseerunud ja osaliselt väljalõhutud.

4. RESTAUREERIMISETTEPANEKUD

Vaatamata hoone pikalt tühjana seismisele, võib hoone tehnilist seisukorda hinnata rahuldavaks. Hoone on saanud 2006. aastal uue korraliku katuse. Kandekonstruksioonid (vundamendid, palkseinad, talad, vahelaed jne) kindlustavad hoone kandevõimet, nähtavaid tõsiseid kahjustusi ei ole. Vajadus on mõnede lokaalsete konstruktsioonide remondiks ja restaureerimiseks.

1. Kõiki restaureerimistöid objektil teha ainult selleks spetsiaalselt koostatud ja kõikides vajalikes instantsides kinnitatud projekti alusel.
2. Nii projekteerimis- kui ka restaureerimistöid tohivad objektil teha ainult vastavat tegevuslitsentsi omavad firmad või FIED.
3. Restaureerimistöid alustada fassaadidest ja avatäidetest, sest nende seisukord mõjutab kogu hoone mikrokliimat. Järgmine etapina insenertehniliste võrkude rajamine ning siseruumide remont ja restaureerimine.
4. Enne fassaadide restaureerimistöid tuleks taastada ka silikaattellistega asendatud palkseinte alumine osa ja puuduv sokliosia.
5. Hoonet kahjustavate sadevete hoone välisseintest eemale juhtimiseks on vajalik teostada pinnase vertikaalplaneerimine hoone ümber kaldega 1:10. Sokli lagununud müüritiseosa hoone läänes osas tuleb restaureerida täites lubimördiga tühjad müüritise vuugid ning vajadusel taastada müüritis kasutades selleks sobivas suuruses tahatud paekiviplokke. Hoonetele tuleks rajada sillusvöö, ilmselt valatuna betoonist. Soovitavalt paigaldada ka hüdroisolatsioon. Eemaldada tuleb hoone vahetus läheduses kasvavad puud ja võsa ja heakorrastada ümbrus.
6. Hävinud ja kahjustatud fassaadikujunduse detailid tuleb taastada säilinud ja fotodel fikseeritud algupäraste osade eeskujul. Detaile, mida pole võimalik säilitada, kasutada eeskujudena uute valmistamisel.
7. Restaureerida säilinud algsed ukсед, ukسلengid ja aknalengid ning nende detailid. Uued avatäited valmistada vanade põhjal tehtud projektdokumentatsiooni alusel. Restaureerimist vajavate ja väljavahetavate avatäidete arv tuleb määrata ekspertiisiga

enne restaureerimisprojekti koostamist. Avada tuleks tellistega kinni laotud keldriaknad. Avatäidete taastamisel kasutada ajastule iseloomulikke manuseid.

8. Remonttööde teostamisel kasutada traditsioonilisi materjale ja tehnoloogiaid.
9. Interjööris tuleks peale põhjalikumaid uuringuid taastada algne plaanilahendus ning säilitada ja restaureerida ehitusaegsed detailid, piirdelauad, laudpõrandad, laelaudised, puittrepid käsipuudega, punaste tellistega vormistatud kaarsillused, talalaed, peegelvõlvid, osaliselt vanad krohvikihid jne. Detaile, mille tehniline seisund ei võimalda edasist kasutamist, kasutada eeskujudena koopiategemisel.

5. KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU

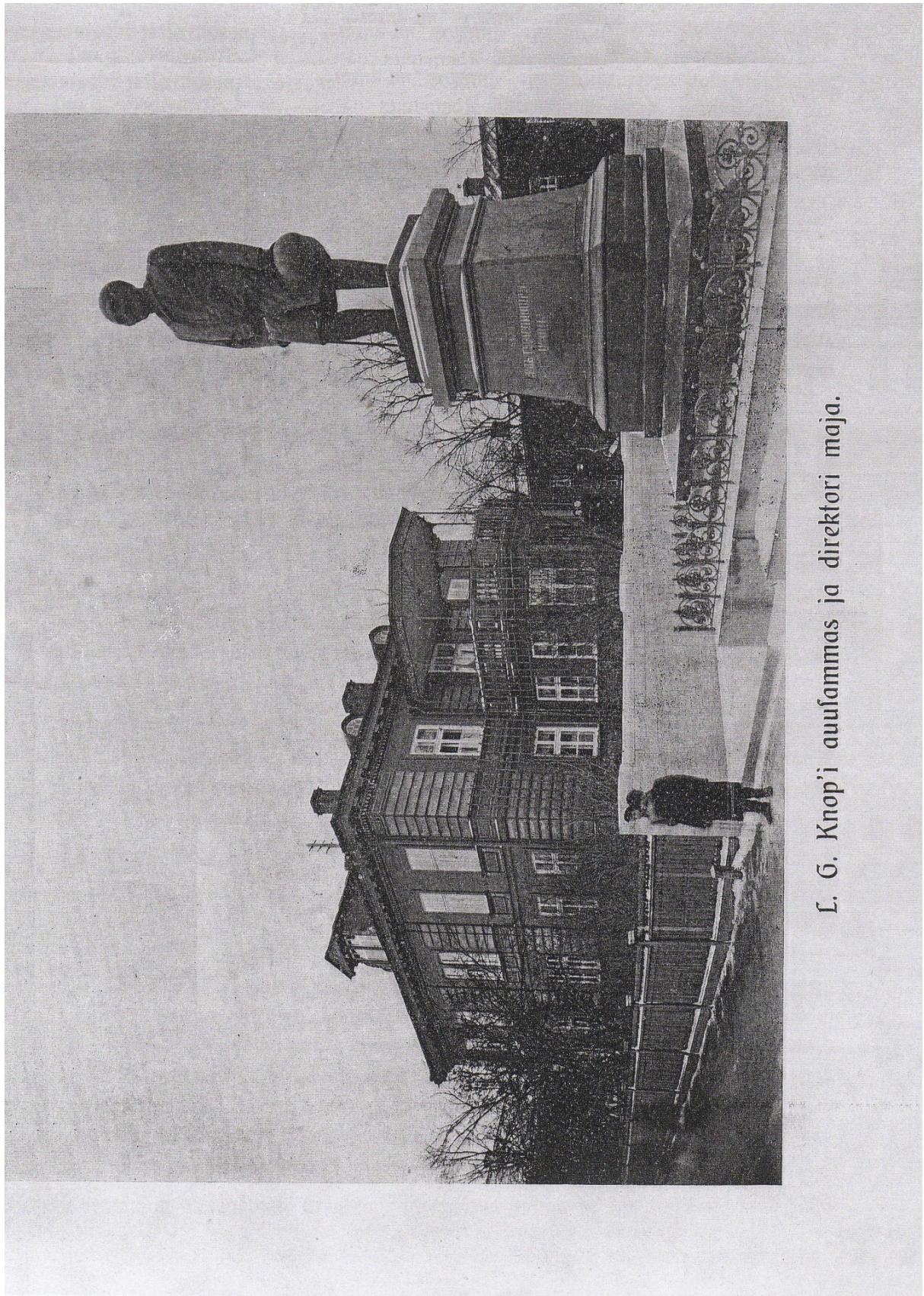
1. Eesti Arhitektuur 3. Tln. 1997. a.
2. Eksplikatsioonid. ENSV Rakvere raj. TSN TK Kommunaalosakond, 1957 a.
3. Кренгольмская мануфактура. 1857-1907 г. Историческое описание. С-Петербург, типография П.П.Сойкина, 1907 г.
4. Кренгольмская мануфактура. 1857-1957. Таллинн: Эстонское государственное издательство, 1957 г.
5. Kultuurimälestiste riiklik register, <http://register.muinas.ee/>
6. Narva Kose tn. 4 endine Kreenholmi direktori Schowcrossi elamu. Muinsuskaitse eritingimused hoone ja katuse restaureerimiseks. OÜ Zoroaster, 2005 a.

6. JOONISTE LOETELU

1. Ajalooline vaade majale raamatust Кренгольмская мануфактура. 1857-1907 г., С-Петербург, 1907 г.
2. Keldrikorruse plaan
3. Esimese korruse plaan
4. Teise korruse plaan
5. Lõige 1-1
6. Vaade hoone põhja fassaadile
7. Vaade hoone ida fassaadile
8. Vaade hoone lõuna fassaadile
9. Vaade hoone lääne fassaadile
10. Puitkilbiga suletud aknaava
11. Sissepääs keldrisse
12. Kahjustatud sokliosa hoone põhjaküljel

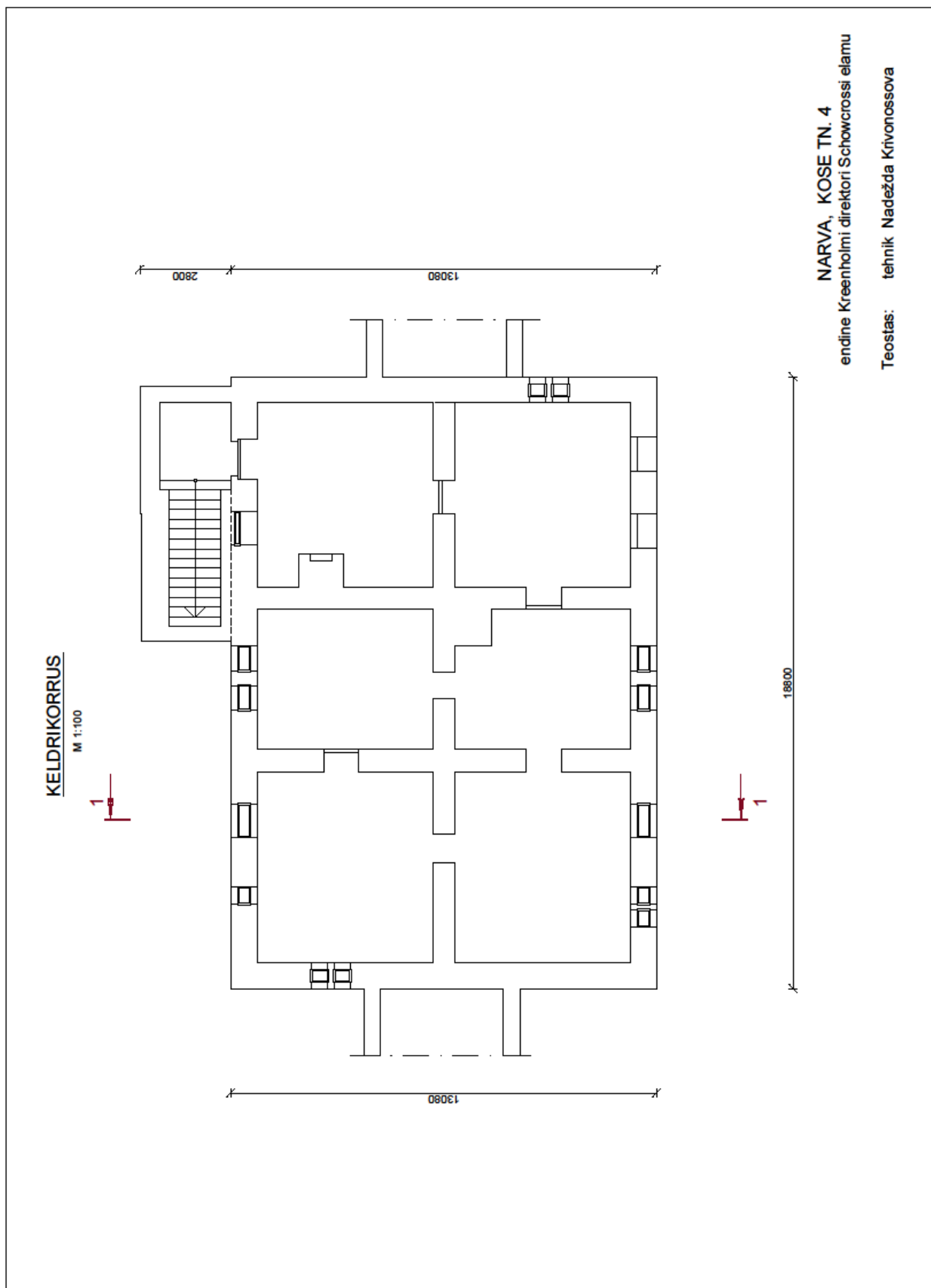
13. Puuduv sokliosa hoone ida fassaadil
14. Silikaattelistega parandatud sein hoone lõuna küljel
15. Samas. Avatud rõhtpalkkonstruktsioon
16. Veranda
17. Veranda piire
18. Veranda lagi
19. Vaade verandale lõunast
20. Peasissepääs varikatusega
21. Sama
22. Karniis ja sein nurga kujundus
23. Seinatahvelduse alumine osa
24. Seinatahvelduse ülemine osa
25. Vaade vintskapile
26. Katuseuuk ja veranda pitsiline malmivaludetail
27. Trepikoda hoone kirdepoolses osas
28. Samas. Siseaken
29. Aken
30. Kaksikaken
31. Peauks
32. Tahveluksed
33. Laudpõrand
34. Katusekonstruktsioon
35. Katusekonstruktsioon

7. JOONISED

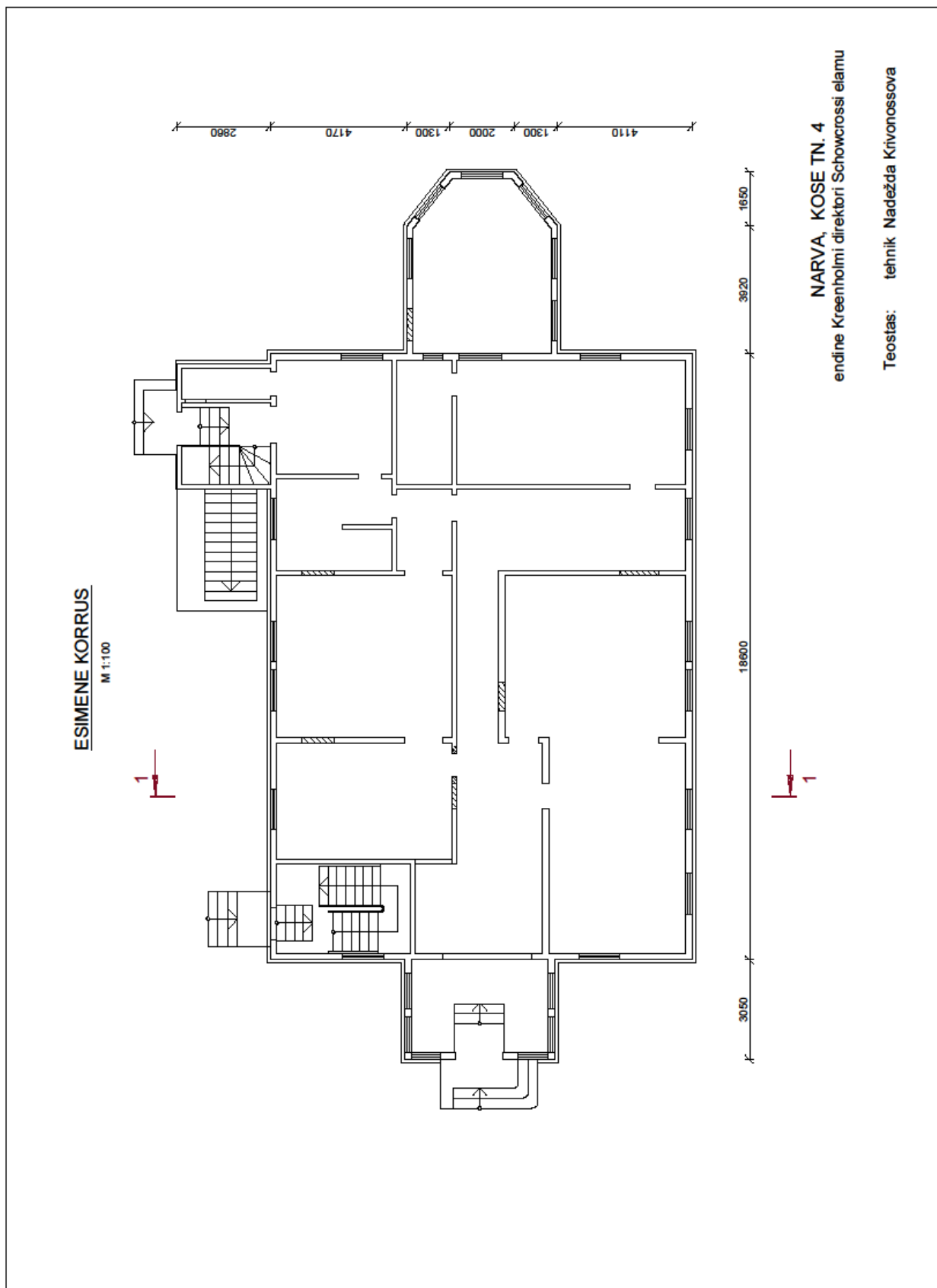

L. G. Knopi auulammass ja direktori maja.

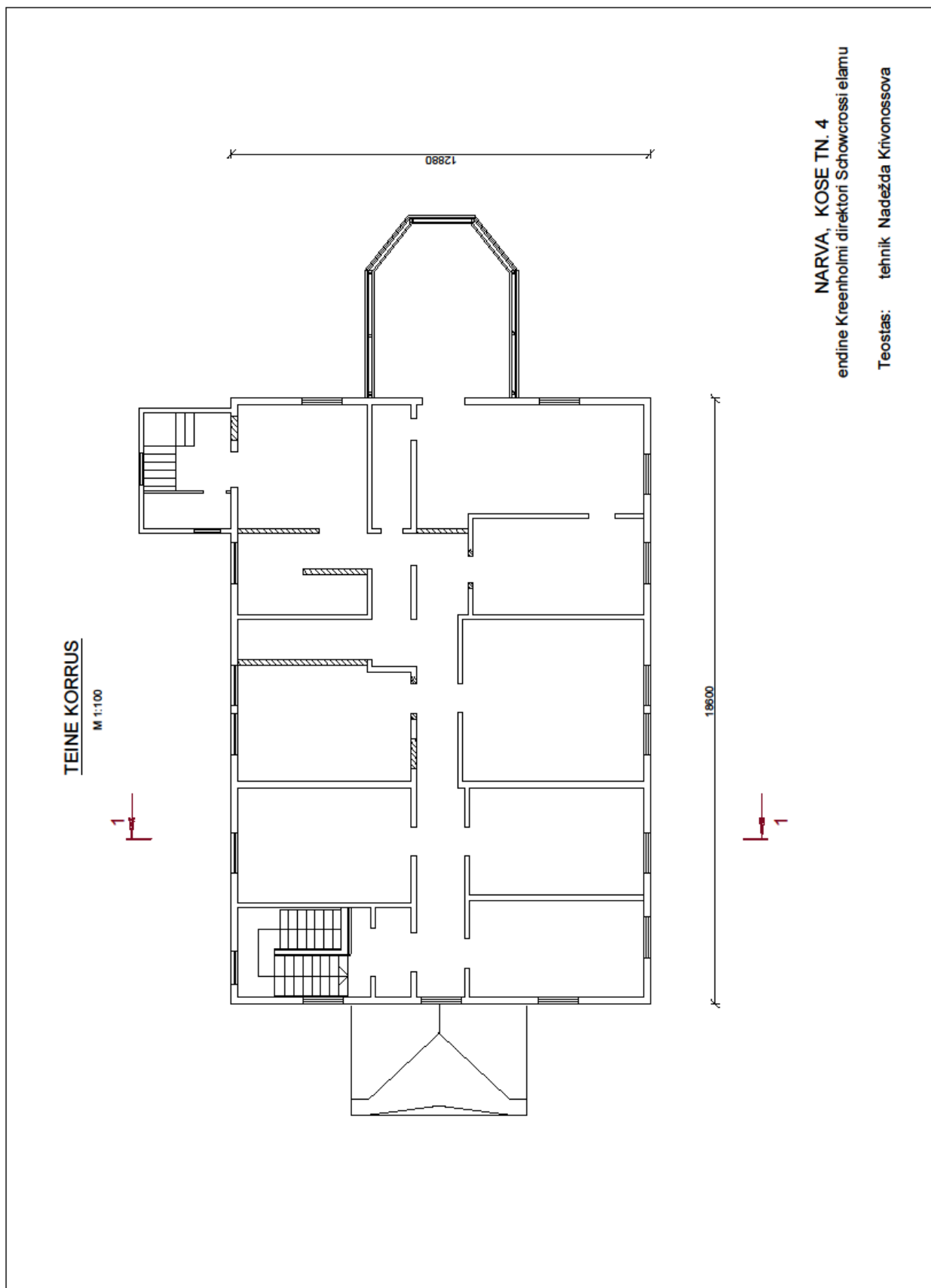
Joonis 1

Joonis 2

Joonis 3

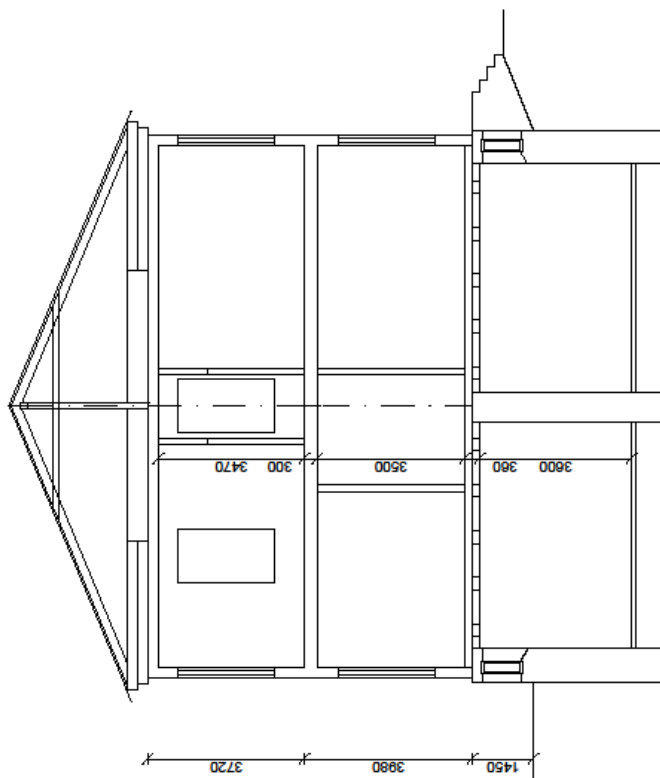

NARVA, KOSE TN. 4
 endine Kreenholmi direktori Schowcrossi elamu

Teostas: tehnik Nadežda Krivonossova

Joonis 4

LÕIGE 1-1
M 1:100

NARVA, KOSE TN. 4
endine Kreenholmi direktori Schowcrossi elamu

Teostas: tehnik Nadežda Krivonossova

Joonis 6

Joonis 7

Joonis 8

Joonis 9

Joonis 10

Joonis 11

Joonis 12

Joonis 13

Joonis 14

Joonis 15

Joonis 16

Joonis 17

Joonis 18

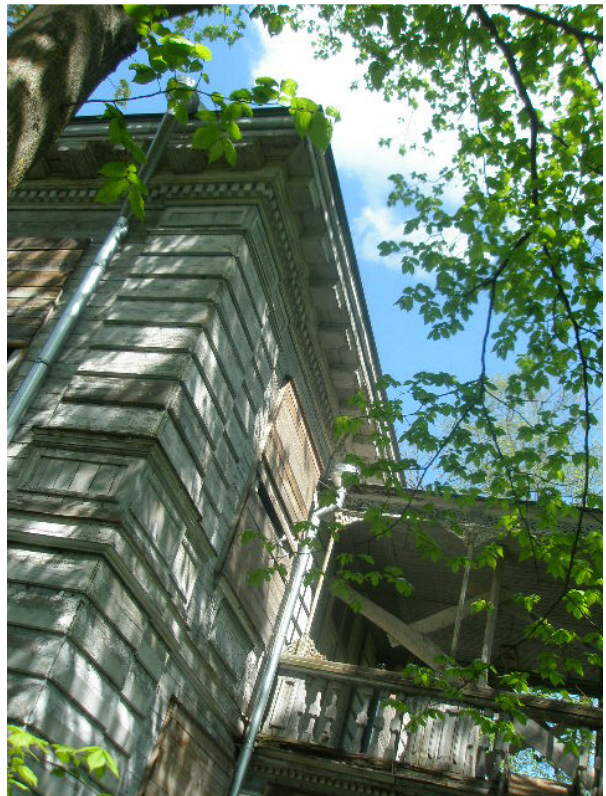
Joonis 19

Joonis 20

Joonis 21

Joonis 22

Joonis 23

Joonis 24

Joonis 25

Joonis 26

Joonis 27

Joonis 28

Joonis 29

Joonis 30

Joonis 31

Joonis 32

Joonis 33

Joonis 34

Joonis 35

